

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва

Кафедра майстерності актора

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»,
ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»

Харків – 2024

УДК 792.2.028(073)

М 14

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 4 від 30.10.2024 р.)

Рецензент:

Кандидат мистецтвознавства, декан факультету сценічного мистецтва, доцент кафедри режисури Харківської державної академії культури

Набоков Роман Геннадійович

Укладач:

Кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри майстерності актора Харківської державної академії культури

Мізяк Віталій Дмитрович

М 14	Майстерність актора : програма та навчально-методичні матеріали для здобувачів 4 курсу першого (бакалавр.) рівня вищої освіти зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно» / М-во культури та стратегічних комунікацій України, Харків. держ. академія культури, Ф-т сценічного мистецтва, Каф. майстерності актора ; уклад. В. Д. Мізяк. Харків : ХДАК, 2024. 20 с.
------	--

УДК 792.2.028(073)

© Харківська державна академія культури, 2024 р.

© Мізяк В. Д., уклад., 2024 р.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ.....	4
АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	8
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	10
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	13
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НИХ.	14
САМОСТІЙНА РОБОТА	15
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	17
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ.....	18
ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	18
ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	19 20

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Майстерність актора
2	Викладач	Мізяк Віталій Дмитрович
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	vit.mizyak@gmail.com
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	4
6	Семестр	7, 8
7	Лекції (год.)	-
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	217
9	Самостійна робота (год.)	310
10	Індивідуальна робота (год.)	28
11	Кількість кредитів	18,5
12	Загальна кількість годин	555
13	Види поточного контролю	Перевірка теоретичних знань, перевірка практичних знань, перегляд практичних показів
14	Вид підсумкового контролю	іспит

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Майстерність актора», що викладається на театральних відділеннях у театральних ВНЗ, академіях культури та мистецтв, входить в цикл «спеціальних» (поряд зі «Сценічною мовою», «Сценічним рухом», «Вокалом», «Гримом» та ін.)

2.2. Пререквізити та пост реквізити дисципліни

«Майстерність актора» – обов'язкова навчальна дисципліна, яка є головною частиною загальної системи викладання фахових дисциплін, для виховання та різнобічного гармонійного розвитку фахівців спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно».

2.3. Мета вивчення дисципліни – ідейна і професійна підготовка майбутнього актора драматичного театру і кіно, озброєного знаннями та вміннями, які необхідні для вирішення широкого кола проблем з виховання професійних акторів для драматичних театрів, кіно і телебачення.

2.4. Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти знаннями теорії акторського мистецтва;
- продовження роботи студентом над собою і перші спроби зрозуміти, осмислити і самому здійснити проникнення у внутрішній світ іншої людини;
- оволодіти навичками акторської техніки;
- сформувані досвід творчої діяльності в театрі та кіно.

2.5. Найменування та опис компетентностей та програмних результатів, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

У студентів мають бути сформовані наступні загальні компетентності:

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участю у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до оперування специфічною системою виразальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із

зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК11. Здатність до спілкування з широкою професійною, науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій.

СК12. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

СК13. Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проекти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі і з використанням можливостей театральної преси, телебачення, Інтернету.

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

У студентів мають бути сформовані наступні програмні результати:

ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею ролі й театральної вистави в цілому.

ПР08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби в процесі роботи над роллю при реалізації сценічного твору (проекту).

ПР11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПР12. Організовувати, планувати та провадити театральну-педагогічну діяльність.

ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, кіно, літератури, образотворчого мистецтва, музики; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПР14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного мистецького і культурного життя.

ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПР16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПР17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПР18. Знати основні закони психології акторської майстерності.

ПР21. Презентувати результати професійної діяльності та проектів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

Уміння:

- вірно розуміти завдання, що перед ними ставляться, на основі отриманої від викладача вербальної інформації;
- вірно виконувати на практиці отримане завдання за відведений період часу;
- запам'ятовувати (тобто фіксувати) отримане завдання та самостійно працювати над удосконаленням техніки його виконання;
- застосовувати отримані знання у практичній діяльності;
- орієнтуватися у часі, просторі та ритмі, знаходити своє місце у просторі сцени;
- поєднувати мову або вокал у русі;
- вміння працювати в різних жанрах драматургії;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни;
- ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- креативно мислити відповідно до проблематики сценічного мистецтва, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театрального мистецтва;
- надавати фахівцям і не фахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розробляти інноваційні технології в аспекті акторської діяльності, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію;
- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися впродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;

- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів.

Комунікація:

- надавати фахівцям і не фахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни.

Автономія та відповідальність

Випускник програми повинен бути відповідальним за розвиток професійного знання і практик, зокрема:

- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися впродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театального мистецтва;
- бути здатним самостійно виконувати творчі завдання.

У результаті навчання студенти повинні:

- набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень в сценічному мистецтві та виробництві;
- вміти критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;
- вільно володіти основними положеннями теорії майстерності актора та професійною термінологією.

3. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку невиконання всіх зазначених завдань, до екзамену здобувач не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані (всі практичні завдання повинні бути виконані).

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки під час усного опитування та списування у ході контрольних робіт, на іспиті.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; використання гаджетів заохочується лише при дистанційній роботі.

3.3. Програма навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	сем	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7
7 семестр						
Розділ 1 Створення сценічного образу в сучасній драматургії						
Тема 1. Підготовчий період у роботі студентів над дипломною виставою. Знайомство з п'єсою. Читка п'єси режисером (педагогом).	26		14		2	10
Тема 2 . Аналіз п'єси, часу, місця дійства, епохи дійства. Визначення зверхзавдання, теми вистави.	48		16		2	30
Тема 3. Обговорення і аналіз характерів образів, мотивів їх вчинків, зовнішніх характеристик персонажів.	49		16		3	30
Тема 4. Задум режисера (педагога), визначення зовнішнього образу вистави у контексті сучасностей. Обговорення основних сценографічних композицій майбутньої вистави.	31		18		3	10
Тема 5. Робота над роллю, другий план. Внутрішній монолог. Кінострічка бачення в побудові внутрішнього монологу. Сфера свідомості персонажу. Темп і ритм дійства.	54		20		4	30
Тема 6. Сфера почуттів персонажу. Емоції і рефлексії, спосіб існування актора у виставі.	47		14		3	30
Усього за 7 семестр	255		98		17	140
8 семестр						
Розділ 2 Створення сценічного образу в класичній драматургії						

Тема 7. Аналіз п'єси.	44		18		1	25
Тема 8. Аналіз подій, визначення наскрізної дії.	46		18		2	26
Тема 9. Поява нових персонажів. Обговорення характерів, біографій, сфери свідомості, області почуттів героїв.	47		19		2	26
Тема 10. Розбір по ролям, цілям, і задачам образів.	45		20		2	23
Тема 11. Мізансценування, планування картин в репетиційних вигородах	54		22		2	30
Тема 12. Робота над створенням повноцінного сценічного образу.	64		22		2	40
Усього за 8 семестр	300		119		11	170
Усього за рік	555		217		28	310

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Література
4 курс, 7 семестр		
1	<p>Підготовчий період у роботі студентів над дипломною виставою. Знайомство з п'єсою. Читка п'єси режисером (педагогом).</p> <p><i>Мета:</i> ознайомитися з певним переліком п'єс для постанови дипломної вистави.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Читка літературно-художніх джерел. 2) Аналіз драматургічного матеріалу. 3) Вибір п'єси зі світової драматургії. 	2, 13, 16
2	<p>Аналіз п'єси, часу, місця дійства, епохи дійства. Визначення зверхзадачі, теми вистави.</p> <p><i>Мета:</i> оволодіти методом аналізу драматургічного матеріалу.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Визначити головну проблему п'єси. 2) Дослідити час і епоху написання драматургічного матеріалу. 3) Зробити дієвий аналіз п'єси. 	3, 15, 21
3	<p>Обговорення і аналіз характерів образів, мотивів їх вчинків, зовнішніх характеристик персонажів.</p>	6, 14, 16, 22

	<p><i>Мета:</i> оволодіти методом роботи при створенні сценічного образу.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Вміти створювати першообраз. 2) Створити лінію поведінки зовнішнього і внутрішнього життя персонажу. 3) Встановити спосіб мислення персонажу. 4) Опанувати процес втілення сценічного образу. 	
4	<p>Задум режисера (педагога), визначення зовнішнього образу вистави у контексті сучасності. Обговорення основних сценографічних композицій майбутнього вистави.</p> <p><i>Мета:</i> Створити просторове і художнє рішення майбутньої дипломної вистави.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Створити художньо-просторове рішення майбутньої вистави. 2) Підібрати костюми, реквізит, грим відповідно до потреб і задач вистави. 3) Поєднати під час репетиції всі компоненти сценічної виразності і сценографічного оформлення. 	13, 14, 19
5	<p>Робота над роллю, другий план. Внутрішній монолог. Кінострічка бачення в побудові внутрішнього монологу. Сфера свідомості персонажу. Темп і ритм дійства.</p> <p><i>Мета:</i> оволодіти методом роботи над роллю.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Вміти вибудовувати лінію поведінки персонажу. 2) Освоїти спосіб мислення і послідовність дії свого героя. 3) Знайти темпоритм персонажу. 	2, 6, 14
6	<p>Сфера почуттів персонажу. Емоції і рефлексії, спосіб існування актора у виставі.</p> <p><i>Мета:</i> вміти знаходити сферу почуттів персонажу та спосіб його існування у виставі.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Провести дієвий аналіз ролі. 2) Розкрити світогляд персонажу. 3) Дослідити природу існування свого героя у виставі. 	3, 8, 11
4 курс, 8 семестр		
7	Аналіз п'єси.	10, 13, 17

	<p><i>Мета:</i> Вміти аналізувати драматургічний матеріал для майбутнього сценічного втілення.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Вміти розкривати головний конфлікт п'єси. 2) Визначити надзавдання і наскрізну дію. 3) Виокремити головну проблему драматургічного твору. 	
8	<p>Дієвий розбір п'єси.</p> <p><i>Мета:</i> оволодіти методом роботи дієвого аналізу п'єси.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Визначити головні події п'єси. 2) Виокремити вихідну подію п'єси. 3) Проаналізувати характери дійових осіб. 	3, 11, 18
9	<p>Застільний період з поглибленим розбором матеріалу (спроба знайти характерні риси персонажу та присвоєння їх собі).</p> <p><i>Мета:</i> вміти знаходити характерні риси персонажу і втілювати їх в ролі.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Пройти застільний період роботи над роллю. 2) Знайти особливі характерні риси персонажу. 3) Оволодіти методом перевтілення. 	2, 6, 14
10	<p>Робота над роллю. Спроба створити сценічний образ.</p> <p><i>Мета:</i> Оволодіти методом роботи при створенні сценічного образу класичної драматургії.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Створити позасюжетне життя персонажу 2) Оволодіти внутрішніми монологам персонажу. 3) Знайти зовнішню характеристику персонажу. 	3, 14, 16
11	<p>Словесна дія.</p> <p><i>Мета:</i> оволодіти методом роботи актора над словом в світовій драматургії.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Вміти розбирати текст за логікою і послідовністю дії. 2) Опанувати сценічне слово як вольовий і дієвий акт роботи актора при створенні сценічного образу. 3) Опрацьовувати текст ролі як зі сторони логічного сенсу, так і зі сторони образного змісту. 4) Вміти розкривати підтекст ролі. 	2, 6, 19
12	<p>Розкриття автора, епохи, соціального середовища, жанру.</p>	10, 11, 17

	<p><i>Мета:</i> Навчитися втілювати сценічний образ в різних історичних епохах, жанрах, стилях класичної драматургії.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Проаналізувати життєвий та творчий шлях автора в контексті певного історичного періоду. 2) Дослідити світогляд автора. 3) Вміти працювати в різних історичних епохах. 4) Оволодіти певною методою роботи актора в різних жанрах класичної драматургії. 	
--	--	--

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета практичних завдань – не тільки розвиток майстерності кожного студента, а й виховання, в першу чергу, актора-громадянина з високим рівнем моральності і культури поведінки, засобами свого мистецтва.

Вирішити це завдання можливо за допомогою опанування всього курсу даної дисципліни (теорія, практика, самостійна та індивідуальна робота), закріпивши знання за допомогою сценічного показу.

Робота над складними психофізичним завданням із використанням словесної дії та допоміжних засобів виразності.

Виконання практичного завдання відбувається в такій послідовності:

- навчитися вибудовувати лінію поведінки ролі за текстом п'єси;
- виховати у студента здатність виконувати захоплено та цілеспрямовано будь-яку, навіть зовсім просту сценічну дію;
- привити студенту почуття відповідальності за кожен виконаний ним рух;
- підтримувати емоційний тонус на високому рівні протягом всього навчального періоду.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НИХ

№ з/п	Назва теми
7 семестр	
1	Робота над сценічним образом
2	Дійовий аналіз ролі
3	Внутрішній монолог
4	Проблематика п'єси
5	Проблема персонажу
6	Спосіб мислення

8 семестр	
7	Характер та характерність
8	Створення сценічного образу
9	Словесна дія.
10	Час, стиль, епоха, жанр
11	Грим, костюм, реквізит.
12	Повноцінний сценічний образ

Відповідно до вимог “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” індивідуальна робота студентів може включати в

себе: участь у роботі студентського наукового гуртка з театру та кіно; студентських конференціях, конкурсах, написання сценаріїв та їх постановки; практичні роботи у театрі, на телебаченні та кіно; участь у виставах, кінозйомках, на телебаченні та інші форми роботи.

Вибір студентом видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі за власними інтересами і попереднім узгодженням з викладачем. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює викладач, який закріплюється кафедрою за студентською навчальною групою.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми
4 курс, 7 семестр	
1	<p>Читка переліку запропонованих драматургічних творів.</p> <p><i>Мета:</i> ознайомитись з драматургічним матеріалом, який пропонується для роботи над дипломною виставою.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Читка певного переліку драматургічних творів. 2) Аналіз драматургічного матеріалу. 3) Запропонувати варіанти п'єс для майбутньої дипломної вистави.
2	<p>Ознайомлення зі світоглядом автора.</p> <p><i>Мета:</i> дослідити світогляд автора.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ознайомитися з життєвим і творчим шляхом драматурга. 2) Визначити коло проблем, які підіймає у своїх творах автор. 3) З'ясувати світоглядну позицію автора в п'єсі, яка обрана для дипломної постанови.

3	<p>Проблема та світогляд персонажу.</p> <p><i>Мета:</i> виокремити головну проблему персонажу і з'ясувати його світогляд.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Дослідити біографію сценічного образу. 2) Встановити спосіб мислення персонажу. 3) Розкрити світогляд персонажу.
4	<p>Аналіз подійного ряду ролі.</p> <p><i>Мета:</i> Вміти вибудовувати дієву лінію ролі.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Визначити головні події п'єси. 2) Зясувати спосіб мислення персонажу. 3) Встановити спосіб відношення з іншими персонажами.
5	<p>Пластичні та словесні особливості персонажу.</p> <p><i>Мета:</i> Вміти відтворювати характерні особливості персонажу в його словесній та пластичній поведінці.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Відпрацювати пластичну партитуру ролі. 2) Закріпити словесну дію персонажу. 3) Зафіксувати в своїй поведінці пластичні і словесні особливості персонажу.
6	<p>Перевтілення в акторській професії.</p> <p><i>Мета:</i> навчитися переходити від власного «Я» до «Я» іншої людини.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Зясувати характер персонажу. 2) Створити позасюжетні імпровізації життя сценічного образу. 3) Створити сюжетні імпровізації життя сценічного образу.
4 курс, 8 семестр	
7	<p>Читка переліку класичних драматичних творів.</p> <p><i>Мета:</i> ознайомитися з кращими зразками світової класичної драматургії.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Прочитати певний перелік класичних драматургічних творів. 2) Прочитати додаткові класичні драматургічні твори, які можуть бути запропоновані для роботи над дипломною виставою. 3) Зробити аналіз п'єси, яка обрана для постанови дипломної вистави за класичним драматургічним твором.
8	<p>Світогляд автора, епоха, стиль, жанр.</p> <p><i>Мета:</i> вміти розкривати світогляд автора.</p> <p><i>Завдання:</i></p>

	<p>1) Дослідити життєвий та творчий шлях автора.</p> <p>2) Проаналізувати історичну епоху, в якій жив і творив драматург.</p> <p>3) З'ясувати стиль, жанр драматургічного твору.</p>
9	<p>Актуальність та проблематика драматургічного твору.</p> <p><i>Мета:</i> навчитися виявляти проблематику драматургічного твору та встановлювати його актуальність.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1) З'ясувати в чому полягає актуальність твору.</p> <p>2) Вміти визначати головну проблему твору.</p> <p>3) Визначити як проблематика твору впливає на життя дійових осіб п'єси.</p>
10	<p>1 Робота над словом, характером, характерністю.</p> <p><i>Мета:</i> Оволодіти методом роботи актора над словом, характером і характерністю в світовій класичній драматургії.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1) Відпрацювати особливості мови персонажу.</p> <p>2) Знайти особливі риси характеру персонажу.</p> <p>3) Зафіксувати особливі, індивідуальні риси поведінки персонажу.</p>
11	<p>1 Внутрішні монологи та сценічні імпровізації.</p> <p>1 <i>Мета:</i> Оволодіти способом мислення персонажу.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1) Створити внутрішні монологи персонажу (приховані думки).</p> <p>2) Підготувати сценічні імпровізації позасюжетного життя персонажу (індивідуально, парно, групово).</p> <p>3) Підготувати сценічні імпровізації сюжетного життя персонажу (індивідуально, парно, групово).</p>
12	<p>1 Створення сценічного персонажу класичної драматургії.</p> <p>2 <i>Мета:</i> відпрацювати певні елементи методики роботи актора в світовій класичній драматургії.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1) Вміти створювати світогляд персонажу.</p> <p>2) Пройти метод роботи актора в процесі над створенням характеру персонажу.</p> <p>3) Вміти створювати повноцінний сценічний образ в світовій класичній драматургії.</p>

8. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Робота над сценічним образом дуже складна та кропітка. Вона потребує постійного тренування, здобутих навичок та умінь. Особливу увагу при самостійній роботі студенти повинні приділяти відпрацюванню рекомендацій,

порад, виправлінню зауважень викладача, засвоєнню пройденого матеріалу на практичних індивідуальних заняттях, а також умінню користуватися списком рекомендованої літератури в навчальних програмах, а також рекомендаціями викладача, що дає можливість економити час.

Робота з Інтернетом, пошук та відбір матеріалу з використання ресурсів Інтернет прискорює та збільшує обсяг необхідного матеріалу, але разом з цим дає багато допоміжної інформації.

Робота з контрольними питаннями – самоперевірка та об'єктивна оцінка студентом своєї підготовки по минулої тематики та визначення готовності до вивчення майбутніх матеріалів.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Особливості українського театру.
2. Актор як митець.
3. Види аналізу тексту драматургічного твору.
4. Засоби визволення м'язів актора, застосованих у тренінгу.
5. Сценічне мистецтво: виразні засоби.
6. Поняття органічна дія у театральному мистецтві.
7. Специфіка розвитку у актора сприйняття та уяви.
8. Увага як головна якість актора.
9. Поняття віри та сценічної наївності у театральному мистецтві.
- 10.Простір та час у виставі.
- 11.Вправи та етюди у процесі навчання актора.
- 12.Драматургія як основа вистави – історія розвитку драматургії.
- 13.Процес освоєння актором категорії правди, логіки та послідовності.
- 14.Проблеми репетиційного процесу.
- 15.Вибір драматургічних творів для постановки.
- 16.Застольний період роботи актора.
- 17.Пошук художнього образу.
- 18.Мізансценування.
- 19.Види репетицій.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою рубіжних етапів контролю у формі усного опитування та практичного виконання тем курсу. Оцінка залежить від якості виконання завдань самостійної роботи студентів.

Завданням оцінювання є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу.

Студент повинен вільно орієнтуватися в поняттях дисципліни, а також застосовувати їх практично; знати методику роботи при створенні сценічного образу в сучасній та класичній драматургії, вміти професійно аналізувати літературно-художні джерела, визначати головну проблему персонажу, вибудовувати дієву лінію ролі, володіти внутрішнім монологом, мати здатність до імпровізації, створювати характер персонажу.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Майстерність актора» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової кредиту та включає: а) систематичне відвідування занять; б) активність роботи на практичних і індивідуальних заняттях; в) вчасне виконання завдань; г) оцінки за результати роботи на заняттях, г) оцінки за виконання усіх завдань самостійної роботи; д) якість виконання елементів майстерності.

Форми контролю:

- практичні завдання;
- індивідуальні заняття;
- перевірка завдання самостійної роботи;
- поточний перегляд.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Робочі програми	1-12
2	Силабус	1-12
3	Презентації	1-12
4	Аудиторія (спеціальний зал для занять)	1-12
5	Вигородки, елементи костюмів, реквізитів	3-5, 7-12
6	Фізична присутність партнерів (групові заняття)	1-12

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Обов'язкова

1. Антонович Д. Триста років українського театру, 1619-1919.- Львів, 2001
2. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману": навч. посіб. з майстерності актора (лекції та практ. заняття) – Київ: Ліра-К, 2016
3. Борис, Ігор. Таїнство творіння актора та режисера [Текст] : науково-дослідницька монографія / Ігор Борис. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 224 с.
4. Борис І.О., Плохотнюк Г. М. Майстерність актора : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для студ. спец. «Театр. мистец.» / М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури, Каф. майстерності актора; [уклад. : І. О. Борис, Г. М. Плохотнюк]. — Х. : ХДАК, 2007. — 40 с.
5. Брокетт О. Г. Історія театру : [посібник]. – Львів : Літопис, 2014
6. Брук Пітер. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Перекл. з англ. Я. Винницької та О. Матвієнко, післямова Б. Козака. – Львів, 2005.
7. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посібник – К.: НАКККіМ, 2014
8. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перфомер. / Є. Гротовський. – Львів: Факел, 1999. – 185 с.
9. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
10. Клековкін О. Ю. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів : навч. посібник. – К. : КДІТМ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2001
11. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998. 469 с.

- 12.Красильникова О. В. Історія українського театру ХХ сторіччя : монографія. Київ : Либідь, 1999. 208 с.
- 13.Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас; упоряд. М. Лабінський; [ред. М. Москаленко]. Київ : Основи, 2001. 917 с.
- 14.Наконечна О. Детермінанти створення і втілення сценічного образу в театральному мистецтві: монограф. / О. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2006. – 248 с.
- 15.Паві П. Словник театру. Львів, 2006. - 640 с.
- 16.уклад. І. О. Борис. Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ECTS): навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни "Майстерність актора" для студ. 1-4 курсів спец. "Актор драм. театру та кіно". Х. : ХДАК, 2012

Додаткова

- 17.Гринишина М. Театральна культура рубежу ХІХ–ХХ століть : Реалізм. Дискурс / Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 344 с.
- 18.Єрмакова Н. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т екран. мистецтва Нац. акад. мистецтв України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
- 19.Коломієць Р. Г. Традиції, канони і новації українського театру. Початок ХІХ – початок ХХ ст. / Ростислав Григорович Коломієць; Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України. – К.: Інтертехнологія, 2008 – 135 с.
- 20.Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). – К. : Факт, 2000.160 с.
- 21.Миленька Г. Д. Історія зарубіжного театру (від Античності до Просвітництва: [навч. посібник]. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2007
- 22.Нариси з історії театального мистецтва України ХХ століття : Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
- 23.Проскураков В. Архітектура українського театру. Простір і дія. – Львів : Вид-во нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2001
- 24.Український театр ХХ століття : антологія вистав / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва ; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 963 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека <http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com/>

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»,
ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»

Розробник:

кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри майстерності актора
Харківської державної академії культури
Мізяк Віталій Дмитрович

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 30.10.2024 р. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. __. Обл.-вид. арк. __.

Адреса редакції і видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rrv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.